EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 17.2.2021
COM(2021) 63 final

2021/0033 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

elohopeaa koskevan Minamatan yleissopimuksen osapuolten konferenssin neljännessä kokouksessa Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta kyseisen yleissopimuksen liitteitä A ja B muuttavien päätösten hyväksymiseen siltä osin kuin on kyse lisättyä elohopeaa sisältävistä tuotteista ja elohopeaa tai elohopeayhdisteitä käyttävistä valmistusprosesseista mainitun yleissopimuksen 4 artiklan 8 kohdan ja 5 artiklan 10 kohdan mukaisesti

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN KOHDE

Tämä ehdotus koskee päätöstä elohopeaa koskevan Minamatan yleissopimuksen, jäljempänä ’yleissopimus’, osapuolten konferenssin neljännessä kokouksessa unionin puolesta otettavan kannan vahvistamisesta siltä osin kuin on kyse sellaisten päätösten suunnitellusta hyväksymisestä, joilla muutetaan kyseisen yleissopimuksen liitteitä A ja B. Liitteissä A ja B luetellaan lisättyä elohopeaa sisältävät tuotteet ja valmistusprosessit, joissa käytetään elohopeaa tai elohopeayhdisteitä, jäljempänä ’elohopeaprosessit’, ja joihin sovelletaan joko käytöstä luopumisen määräaikoja tai elohopean käyttöä säänteleviä määräyksiä[1].

2. EHDOTUKSEN TAUSTA

2.1. Elohopeaa koskeva Minamatan yleissopimus

Elohopeaa koskeva Minamatan yleissopimus, jäljempänä ’yleissopimus’, on pääasiallinen kansainvälinen lainsäädäntökehys, jonka tavoitteena on ihmisten terveyden ja ympäristön suojeleminen ihmisen toiminnasta johtuvilta elohopean ja elohopeayhdisteiden päästöiltä ilmaan, veteen ja maaperään. Yleissopimus kattaa elohopean koko elinkaaren elohopean louhinnasta sen loppusijoitukseen.

Se tuli voimaan 16. elokuuta 2017.

Euroopan unioni, jäljempänä ’unioni’, sekä useimmat jäsenvaltiot[2] ovat yleissopimuksen[3] osapuolia.

Yleissopimuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaan liitteessä A olevassa I osassa lueteltujen lisättyä elohopeaa sisältävien tuotteiden (esimerkiksi tiettyjen pienloistelamppujen) valmistus, tuonti ja vienti on kielletty kyseisessä liitteessä täsmennetyistä käytöstä luopumisen määräajoista alkaen.

Yleissopimuksen 4 artiklan 3 kohdan mukaan osapuolet toteuttavat toimenpiteitä säännelläkseen elohopean käyttöä liitteessä A olevassa II osassa luetelluissa lisättyä elohopeaa sisältävissä tuotteissa.

Yleissopimuksen 5 artiklan 2 kohdan mukaan liitteessä B olevassa I osassa luetelluissa elohopeaprosesseissa (esimerkiksi kloorialkalin tuotannossa) on luovuttava elohopean tai elohopeayhdisteiden käytöstä kyseisessä liitteessä täsmennettyihin käytöstä luopumisen määräaikoihin mennessä.

Yleissopimuksen 5 artiklan 3 kohdan nojalla osapuolet toteuttavat toimenpiteitä säännelläkseen elohopean käyttöä liitteessä B olevassa II osassa luetelluissa elohopeaprosesseissa, mukaan lukien muuntaminen elohopeattomiksi prosesseiksi, kun se on taloudellisesti ja teknisesti toteutettavissa.

---

[1] Tässä asiakirjassa ilmaisu ’elohopean käyttöä sääntelevä(t)’ kattaa yleisesti ottaen vaatimukset, jotka vahvistetaan elohopeaa koskevan Minamatan yleissopimuksen liitteissä A ja B olevissa II osissa.

[2] Elohopeaa koskevan Minamatan yleissopimuksen olivat 16. marraskuuta 2020 mennessä ratifioineet seuraavat 24 jäsenvaltiota: Itävalta, Belgia, Bulgaria, Kroatia, Kypros, Tšekki, Tanska, Viro, Suomi, Ranska, Saksa, Kreikka, Unkari, Irlanti, Latvia, Liettua, Luxemburg, Malta, Alankomaat, Portugali, Romania, Slovakia, Slovenia ja Ruotsi.

[3] Neuvoston päätös (EU) 2017/939, annettu 11 päivänä toukokuuta 2017, elohopeaa koskevan Minamatan yleissopimuksen tekemisestä Euroopan unionin puolesta (EUVL L 142, 2.6.2017, s. 4).

Yleissopimuksen 4 artiklan 4, 7 ja 8 kohdan sekä 5 artiklan 5, 9 ja 10 kohdan mukaan liitteitä A ja B tarkastellaan uudelleen 16. elokuuta 2022 mennessä. Tässä yhteydessä otetaan huomioon osapuolten toimittamat muutosehdotukset[4] ja tiedot lisättyä elohopeaa sisältävistä tuotteista sekä saatavilla olevien elohopeattomien vaihtoehtojen teknisestä ja taloudellisesta toteuttamiskelpoisuudesta. Samalla arvioidaan ympäristölle ja ihmisten terveydelle aiheutuvia riskejä ja hyötyjä.

Yleissopimuksen 26 ja 27 artiklassa vahvistetaan perussäännöt, joita sovelletaan muun muassa osapuolten esittämiin ehdotuksiin yleissopimuksen liitteiden muuttamiseksi sekä muutettujen liitteiden hyväksymiseen ja voimaantuloon. Yleissopimuksen sihteeristö antaa muutosehdotukset tiedoksi osapuolille vähintään kuusi kuukautta ennen osapuolten kokousta, jäljempänä ’COP’, jossa ehdotukset esitetään hyväksyttäväksi. Käsillä olevassa tapauksessa tämä määräaika on viimeistään 1. toukokuuta 2021. Liitteisiin ehdotetut muutokset hyväksytään niiden äänestyssääntöjen mukaisesti, jotka vahvistetaan yleissopimuksen 26 artiklan 3 kohdassa ja työjärjestystä koskevassa päätöksessä MC-1/1[5], joka hyväksyttiin COP:n ensimmäisessä kokouksessa (24.–29. syyskuuta 2017).

Liitteen muutos tulee voimaan kaikkien osapuolten osalta vuoden kuluttua siitä, kun yleissopimuksen tallettaja on ilmoittanut hyväksyvänsä sen, lukuun ottamatta osapuolia, jotka ovat antaneet yleissopimuksen 30 artiklan 5 kohdan mukaisen ilmoituksen. Koska unioni ei ole antanut tällaista ilmoitusta, sovelletaan muutettujen tai uusien liitteiden voimaantuloa koskevaa yleissääntöä.

2.2. Osapuolten konferenssi (COP)

COP huolehtii sille yleissopimuksessa määrättyjen tehtävien suorittamisesta. Tätä varten se harkitsee ja toteuttaa muun muassa lisätoimia, jotka voivat olla tarpeen yleissopimuksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta, mukaan lukien asiaa koskevien suuntaviivojen hyväksyminen.

Yleissopimuksen 28 artiklan ja edellä mainitun päätöksen MC-1/1 mukaisesti kullakin osapuolella on yksi ääni. Unionilla on kuitenkin alueellisena taloudellisen yhdentymisen järjestönä sen omaan toimivaltaan kuuluvissa asioissa oikeus käyttää äänimäärää, joka vastaa yleissopimuksen osapuolina olevien unionin jäsenvaltioiden lukumäärää. Unioni ei saa käyttää äänioikeuttaan, jos joku sen jäsenvaltioista käyttää omaa äänioikeuttaan, ja päinvastoin.

2.3. Suunnitellut osapuolten konferenssin säädökset

COP hyväksyi kolmannessa kokouksessaan (25.–29. marraskuuta 2019) päätöksen MC-3/1[6], jolla perustettiin teknisten asiantuntijoiden väliaikainen ryhmä. Ryhmän tehtävänä oli jatkaa keskusteluja lisättyä elohopeaa sisältävistä tuotteista ja elohopeaprosesseista kokousten välisenä aikana ennen osapuolten konferenssin neljättä kokousta, jäljempänä ’COP4’. Ryhmän tehtävänä oli erityisesti parantaa ja järjestää tietoja, joita osapuolet toimittavat yleissopimuksen 4 artiklan 4 ja 7 kohdan sekä 5 artiklan 4 ja 9 kohdan nojalla asiaa koskevien tuotteiden ja prosessien elohopeattomien vaihtoehtojen saatavuudesta, niiden teknisestä ja

---

4 Tässä asiakirjassa ’osapuolilla’ tarkoitetaan elohopeaa koskevan yleissopimuksen osapuolia.

5 *Työjärjestystä* koskeva päätös MC-1/1, UNEP/MC/COP1/Dec. 1, saatavilla osoitteessa http://www.mercuryconvention.org/Meetings/COP1/Decisions/tabid/8648/language/en-US/Default.aspx

6 *Liitteiden A ja B uudelleentarkastelua* koskeva päätös MC-3/1, UNEP/MC/COP3/Dec. 1, saatavilla osoitteessa http://www.mercuryconvention.org/Meetings/COP3/Decisions/tabid/8654/language/en-US/Default.aspx

taloudellisesta toteuttamiskelpoisuudesta sekä niihin liittyvistä riskeistä ja hyödyistä ympäristön ja terveyden kannalta.

COP4:n on tarkoitus hyväksyä asiantuntijatyön tulosten perusteella yksi tai useampi käsillä olevaa asiaa koskeva päätös, jäljempänä ’suunnitellut säädökset’.

Suunnitelluilla säädöksillä muutetaan yleissopimuksen liitettä A täydentämällä sitä lisättyä elohopeaa sisältävillä tuotteilla, joille on saatavilla taloudellisesti ja teknisesti toteuttamiskelpoisia elohopeattomia vaihtoehtoja, jotka ovat suotuisia ympäristön ja ihmisten terveyden kannalta, ja joihin sovelletaan valmistus-, tuonti- ja vientikieltoa tietyistä käytöstä luopumisen määräajoista alkaen tai elohopean käyttöä säänteleviä toimenpiteitä.

Suunnitelluilla säädöksillä muutetaan myös yleissopimuksen liitettä B lisäämällä sen I osaan elohopeaprosesseja, joille on saatavilla taloudellisesti ja teknisesti toteuttamiskelpoisia ja ympäristön ja ihmisten terveyden kannalta suotuisia elohopeattomia vaihtoehtoja ja joiden osalta luovutaan siksi elohopean käytöstä tiettyyn määräaikaan mennessä.

Suunnitelluilla säädöksillä muutetaan yleissopimuksen liitteessä B olevaa II osaa vahvistamalla siinä olevia elohopean käyttöä säänteleviä määräyksiä vinyylikloridimonomeerin, natrium- ja kaliummetylaatin tai -etylaatin (alkoholaatit) ja polyuretaanin tuotannon osalta ja/tai lisäämällä siihen muita elohopeaprosesseja ja asiaan liittyviä elohopean käyttöä koskevia vaatimuksia.

3. UNIONIN PUOLESTA OTETTAVA KANTA

Unionin tavoitteena on luopua elohopean käytöstä sekä unionissa että maailmanlaajuisesti mahdollisimman nopeasti ja kattavasti sitä mukaa, kun saataville tulee käyttökelpoisia vaihtoehtoja[7]. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää erityisesti, että luovutaan lisättyä elohopeaa sisältävien tuotteiden käytöstä ja muunnetaan elohopeaprosessit elohopeattomiksi prosesseiksi heti, kun saatavilla on käyttökelpoisia ja teknisesti toteuttamiskelpoisia vaihtoehtoja, jotka ovat suotuisia ihmisten terveyden ja ympäristön kannalta.

Edistyminen tämän tavoitteen saavuttamisessa yleisellä tasolla edistäisi myrkyttömään ympäristöön tähtäävää saasteettomuustavoitetta, joka esitetään Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa[8]. Se vauhdittaisi myös EU:n vuonna 2020 hyväksymän kestävyyttä edistävän kemikaalistrategian[9] täytäntöönpanoa. Kyseisessä strategiassa Euroopan komissio on sitoutunut säilyttämään kansainvälisen johtoaseman moitteettoman kemikaalihallinnan alalla, myös edistämällä EU:n normeja maailmanlaajuisesti.

Yleissopimuksen liitteen A (Lisättyä elohopeaa sisältävät tuotteet, joiden valmistus, tuonti ja vienti on kielletty tai joihin sovelletaan elohopean käyttöä koskevia vaatimuksia) uudelleentarkastelu

---

7 Ks. Neuvoston päätelmät elohopeaa koskevan yhteisön strategian tarkistamisesta, 14. maaliskuuta 2011

8 Komission tiedonanto *Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta* (COM(2019) 640 final), 11.12.2019.

9 Komission tiedonanto ”*Kestävyyttä edistävä kemikaalistrategia – Kohti myrkytöntä ympäristöä*” (COM(2020) 667 final), 14.10.2020.

Unionin puolesta otettava kanta perustuu jäljempänä esitettyihin seikkoihin.

Elohopeaa koskevan asetuksen (EU) 2017/852[10], jäljempänä ’elohopea-asetus’, liite II, jolla pannaan täytäntöön yleissopimuksen liite A (I osa), on soveltamisalaltaan laajempi kuin yleissopimus, koska se kattaa useampia lisättyä elohopeaa sisältäviä tuotteita (esimerkiksi nappiparistot) kuin yleissopimus.

Päätöksen MC-3/1 mukaisessa unionin (maaliskuussa 2020 toimittamassa) asiakirjassa[11] yksilöidään joitakin muita lisättyä elohopeaa sisältäviä tuotteita, joille on saatavilla toteuttamiskelpoisia ja suotuisia elohopeattomia vaihtoehtoja. Niihin kuuluu tuotteita, joiden saattaminen sisämarkkinoille ja tuonti[12] on jo kielletty esimerkiksi[13] direktiivin 2011/65/EU (RoHS-direktiivi)[14] ja asetuksen (EY) N:o 1907/2006 (REACH-asetus)[15] perusteella mutta joihin ei vielä sovelleta valmistus- ja vientikieltoa.

Vastaavasti liitteen A yleinen uudelleentarkastelu tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia tasapuolistaa toimintaedellytyksiä maailmanlaajuisesti ja vähentää edelleen elohopean käyttöä ja siihen liittyvää saastumista. Tarkoituksena on

(1) lisätä yleissopimuksen liitteessä A olevaan I osaan tuotteita, jotka on jo lueteltu unionin elohopea-asetuksen liitteessä II; näin voidaan kaventaa yleissopimuksen ja voimassa olevan unionin lainsäädännön, joka on edistyneempi, välisiä eroja;

(2) lisätä yleissopimuksen liitteessä A olevaan I osaan tuotteita, joihin ei vielä sovelleta unionin elohopea-asetuksen mukaista valmistus- ja vientikieltoa mutta joita ei kuitenkaan enää saa saattaa unionin markkinoille tai joita koskevat meneillään olevat lainsäädäntöuudistukset samankaltaisen kiellon asettamiseksi unionin tasolla. Unioni pitää mahdollisuutena kaventaa yleissopimuksen ja unionin lainsäädännön välisiä eroja myös sitä, jos osapuolet päättävät lisätä yhden tai useamman tuotteen yleissopimuksen liitteessä A olevaan II osaan täsmentämättä niille käytöstä luopumisen määräaikoja, edellyttäen kuitenkin, että niille vahvistetaan selkeät elohopeaa sääntelevät toimenpiteet.

---

10 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/852, annettu 17 päivänä toukokuuta 2017, elohopeasta ja asetuksen (EY) N:o 1102/2008 kumoamisesta (EUVL L 137, 24.5.2017, s. 1).

11 *Submission from the EU on mercury-added products and manufacturing processes using mercury or mercury compounds* (maaliskuu 2020), saatavilla osoitteessa: http://www.mercuryconvention.org/Portals/11/documents/meetings/COP4/submissions/EU_AnnexAB.pdf

12 Käsite ’saattaminen sisämarkkinoille’ kattaa ’tuonnin’ EU:n lainsäädännössä, jolla säännellään lisättyä elohopeaa sisältävien tuotteiden saattamista markkinoille.

13 Täydellinen luettelo asiaa koskevasta EU:n lainsäädännöstä on komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa *”Ratification and Implementation by the EU of the Minamata Convention on Mercury Accompanying the document Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on mercury, and repealing Regulation (EC) No 1102/2008”* (SWD/2016/017 final, 2.2.2016).

14 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/65/EY, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2011, tiettyjen vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa (EUVL L 174, 1.7.2011, s. 88).

15 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1907/2006, annettu 18 päivänä joulukuuta 2006, kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta (EUVL L 396, 30.12.2006, s. 1).

Jos osapuolet sopivat tällaisista lisäyksistä COP4:ssä ja jos unioni tukee tällaisia lisäyksiä, komissio antaa elohopea-asetuksen 20 artiklan mukaisen delegoidun säädöksen, jolla yhdenmukaistetaan asetuksen liite II yleissopimuksen muutetun liitteen A kanssa.

Näin ollen COP4:ssä unionin puolesta otettava kanta koostuu seuraavasta: tuetaan sellaisten säädösten hyväksymistä, joilla pyritään laajentamaan yleissopimuksen liitteen A soveltamisalaa lisättyä elohopeaa sisältäviin tuotteisiin, joiden valmistus ja kauppa on jo kielletty unionin elohopea-asetuksen liitteen II nojalla tai joiden saattaminen unionin markkinoille on jo kielletty taikka joita koskevat meneillään olevat lainsäädäntöuudistukset samankaltaisen kiellon asettamiseksi unionin tasolla ja jotka voidaan korvata elohopeattomilla vaihtoehdoilla, joiden on osoitettu olevan taloudellisesti ja teknisesti toteuttamiskelpoisia sekä suotuisia ympäristön ja ihmisten terveyden kannalta.

Yleissopimuksen liitteen B (Elohopeaa sisältävät prosessit, joihin sovelletaan käytöstä luopumisen määräaikaa tai elohopean käyttöä koskevia vaatimuksia) uudelleentarkastelu

Unionin puolesta otettava kanta perustuu jäljempänä esitettyihin seikkoihin.

Unionin lainsäädännöllä, erityisesti elohopea-asetuksen 7 artiklan 1 ja 3 kohdalla ja liitteellä III, yleissopimuksen 5 artiklan 2 ja 3 kohta ja liite B on pantu täytäntöön yleissopimusta tiukemmin.

Ensinnäkin yleissopimuksen liite B kattaa viisi erityistä elohopeaprosessia (kloorialkalin, asetaldehydin, vinyylikloridimonomeerin, alkoholaattien ja polyuretaanin tuotanto). Elohopea-asetuksen liite III puolestaan sisältää yleissäännöksen, jolla kielletään elohopean tai elohopeayhdisteiden käyttö kaikissa valmistusprosesseissa unionissa tiettyihin käytöstä luopumisen määräaikoihin mennessä. Katalyyttinä käytön osalta tämä määräaika on 1. tammikuuta 2018 ja elektrodina käytön osalta 1. tammikuuta 2022. Kiellon soveltamisala on näin ollen rajoittamaton unionin lainsäädännön nojalla.

Toisekseen vaikka elohopea-asetuksen liitteessä III vahvistetaan poikkeuksia käytöstä luopumisen määräajoille vinyylikloridimonomeerin, alkoholaattien ja polyuretaanin tuotannon osalta, kyseiset säännökset ovat kuitenkin tiukempia kuin yleissopimuksen liitteessä B olevat määräykset. Elohopea-asetuksessa kielletäänkin elohopean käyttö *elektrodina kloorialkalin tuotannossa* 11. joulukuuta 2017 alkaen, mutta yleissopimuksen mukaan vastaava käytöstä luopumisen määräaika ajoittuu vasta vuodelle 2025. Lisäksi elohopea-asetuksella kielletään elohopean käyttö *katalyyttinä polyuretaanin tuotannossa* 1. tammikuuta 2018 lähtien, *vinyylikloridimonomeerin tuotannossa* 1. tammikuuta 2022 lähtien ja *elektrodina alkoholaattien tuotannossa* 1. tammikuuta 2028 lähtien. Yleissopimuksella ainoastaan rajoitetaan elohopean käyttöä täsmentäen, että osapuolet joko pyrkivät luopumaan elohopean käytöstä 16. elokuuta 2027 mennessä (polyuretaani) tai luopuvat tällaisesta käytöstä viiden vuoden kuluttua siitä, kun COP on todennut, että saatavilla on teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisia elohopeattomia vaihtoehtoja (vinyylikloridimonomeerin ja alkoholaattien osalta). Elohopea-asetuksessa täsmennetään, että alkoholaattien tuotanto, jossa elohopeaa käytetään elektrodeina, ei saa kasvattaa kapasiteettiaan ennen käytöstä luopumisen määräaikaa (1. tammikuuta 2028). Yleissopimuksessa ei aseteta vastaavaa velvoitetta millekään kolmesta elohopeaprosessista (vinyylikloridimonomeerin, polyuretaanin ja alkoholaattien osalta) eikä myöskään määrätä sellaisesta käytöstä luopumisen määräajasta, joka olisi sitova.

Yleissopimuksen liitteen A uudelleentarkastelun tavoin myös liitteen B uudelleentarkastelu tarjoaa useita mahdollisuuksia tasapuolistaa toimintaedellytyksiä maailmanlaajuisesti ja vähentää elohopean teollista käyttöä. Tarkoituksena on

(1) lisätä yleissopimuksen liitteeseen B käytöstä luopumisen määräajat elohopeaa käyttävälle vinyylikloridimonomeerin, alkoholaattien ja polyuretaanin tuotannolle unionin *säännöstön* mukaisesti, ottaen huomioon olemassa ja saatavilla olevat teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoiset elohopeattomat vaihtoehtoiset prosessit, jotka unioni on yksilöinyt maaliskuussa 2020 antamassaan päätökseen MC-3/1 liittyvässä asiakirjassa; näin voidaan kaventaa yleissopimuksen ja unionin lainsäädännön, joka on edistyneempi, välisiä eroja;

(2) sisällyttää yleissopimuksen liitteeseen B yleismääräys, joka kattaa kaikki olemassa olevat elohopeaprosessit sekä niitä koskevat käytöstä luopumisen määräajat;

(3) sisällyttää yleissopimuksen liitteeseen B määräys, jolla kielletään elohopeaprosessien tuotantokapasiteetin kaikenlainen lisääminen osapuolten asettamiin käytöstä luopumisen määräaikoihin saakka.

Näin ollen COP4:ssä unionin puolesta otettava kanta koostuu seuraavasta: tuetaan sellaisten säädösten hyväksymistä, joilla pyritään ottamaan käyttöön käytöstä luopumisen määräaika kaikille elohopeaprosesseille ja lujittamaan elohopean käyttöä säänteleviä määräyksiä lisäämällä erityisesti velvoite olla lisäämättä tuotantokapasiteettia asiaa koskevaan käytöstä luopumisen määräaikaan saakka.

4. OIKEUSPERUSTA

4.1. Menettelyllinen oikeusperusta

4.1.1. Periaatteet

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä ’SEUT-sopimus’, 218 artiklan 9 kohdassa määrätään päätöksistä ”*sopimuksella perustetussa elimessä unionin puolesta esitettävien kantojen vahvistamisesta, silloin kun tämän elimen on annettava säädöksiä, joilla on oikeusvaikutuksia, lukuun ottamatta säädöksiä, joilla täydennetään tai muutetaan sopimuksen institutionaalisia rakenteita*”.

Ilmaisu ’*säädökset, joilla on oikeusvaikutuksia*’ käsittää myös sellaiset säädökset, joilla on oikeusvaikutuksia kyseiseen elimeen sovellettavan kansainvälisen oikeuden nojalla. Se kattaa myös välineet, joilla ei ole sitovaa vaikutusta kansainvälisen oikeuden nojalla mutta jotka ”*voivat vaikuttaa ratkaisevasti sen säännöstön sisältöön, jonka unionin lainsäätäjä antaa*”[16].

4.1.2. Soveltaminen käsillä olevassa asiassa

COP on elohopeaa koskevalla Minamatan yleissopimuksella perustettu elin.

Säädökset, jotka COP:n on määrä antaa, ovat säädöksiä, joilla on oikeusvaikutuksia, koska yleissopimuksen osapuolten on toteutettava toimenpiteitä niiden täytäntöönpanon ja noudattamisen varmistamiseksi.

---

[16] Unionin tuomioistuimen tuomio, 7. lokakuuta 2014, Saksa v. neuvosto, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61–64 kohta.

Suunnitelluilla säädöksillä ei täydennetä eikä muuteta sopimuksen institutionaalisia rakenteita.

Ehdotetun päätöksen menettelyllinen oikeusperusta on sen vuoksi SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohta.

4.2. Aineellinen oikeusperusta

4.2.1. Periaatteet

SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla annettavan päätöksen aineellinen oikeusperusta määräytyy ensisijaisesti sen suunnitellun säädöksen tavoitteen ja sisällön perusteella, jota unionin puolesta otettava kanta koskee. Jos suunnitellulla säädöksellä on kaksi tavoitetta tai siihen sisältyy kaksi osatekijää ja jos näistä tavoitteista tai osatekijöistä toinen on mahdollista määritellä pääasialliseksi tavoitteeksi tai osatekijäksi, johon nähden toinen tavoite tai osatekijä on liitännäinen, SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla hyväksyttävällä päätöksellä on oltava vain yksi aineellinen oikeusperusta, eli se, jota pääasiallinen tai ensisijainen tavoite tai osatekijä edellyttää.

4.2.2. Soveltaminen käsillä olevassa asiassa

Suunniteltujen säädösten pääasiallinen tarkoitus ja sisältö liittyvät ympäristön ja ihmisten terveyden suojeluun.

Näin ollen ehdotetun päätöksen aineellinen oikeusperusta on SEUT-sopimuksen 192 artiklan 1 kohta.

4.3. Päätelmä

Ehdotetun päätöksen oikeusperustana tulisi olla SEUT-sopimuksen 192 artiklan 1 kohta yhdessä SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan kanssa.

2021/0033 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

elohopeaa koskevan Minamatan yleissopimuksen osapuolten konferenssin neljännessä kokouksessa Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta kyseisen yleissopimuksen liitteitä A ja B muuttavien päätösten hyväksymiseen siltä osin kuin on kyse lisättyä elohopeaa sisältävistä tuotteista ja elohopeaa tai elohopeayhdisteitä käyttävistä valmistusprosesseista mainitun yleissopimuksen 4 artiklan 8 kohdan ja 5 artiklan 10 kohdan mukaisesti

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 192 artiklan 1 kohdan yhdessä sen 218 artiklan 9 kohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Unioni hyväksyi elohopeaa koskevan Minamatan yleissopimuksen[17], jäljempänä ’yleissopimus’, neuvoston päätöksellä (EU) 2017/939[18], ja se tuli voimaan 16 päivänä elokuuta 2017.

(2) Osapuolten konferenssin ensimmäisessä kokouksessa hyväksytyn työjärjestystä koskevan päätöksen MC-1/1 mukaisesti osapuolten olisi pyrittävä kaikin tavoin siihen, että kaikista tärkeistä asioista sovitaan yksimielisesti.

(3) Yleissopimuksen osapuolten konferenssin odotetaan 1–5 päivänä marraskuuta 2021 pidettävässä neljännessä kokouksessaan hyväksyvän yhden tai useamman päätöksen, jäljempänä ’ehdotetut päätökset’, joilla muutetaan yleissopimuksen liitettä A, jossa luetellaan lisättyä elohopeaa sisältävät tuotteet, joihin sovelletaan joko valmistus-, tuonti- ja vientikieltoa tietystä määräajasta lähtien tai elohopeaa sääntteleviä toimenpiteitä, ja/tai yleissopimuksen liitettä B, jossa luetellaan valmistusprosessit, joissa käytetään elohopeaa tai elohopeayhdisteitä, jäljempänä ’elohopeaprosessit’, joihin sovelletaan velvoitetta luopua elohopean käytöstä tietystä päivästä alkaen tai elohopeaa sääntteleviä vaatimuksia.

(4) Ehdotetuilla päätöksillä ulotettaisiin yleissopimuksen liitteen A soveltamisala koskemaan muita lisättyä elohopeaa sisältäviä tuotteita ja niihin liittyviä käytöstä luopumisen määräaikoja tai elohopeaa sääntteleviä toimenpiteitä.

(5) Asetuksen (EU) 2017/852[19] liite II, jolla yleissopimuksen liite A saatetaan osaksi unionin lainsäädäntöä, kattaa jo useampia lisättyä elohopeaa sisältäviä tuotteita, ja

---

17 Elohopeaa koskevan Minamatan yleissopimuksen virallinen versio on saatavilla osoitteessa: https://treaties.un.org/doc/Treaties/2013/10/20131010%2011-16%20AM/CTC-XXVII-17.pdf

18 Neuvoston päätös (EU) 2017/939, annettu 11 päivänä toukokuuta 2017, elohopeaa koskevan Minamatan yleissopimuksen tekemisestä Euroopan unionin puolesta (EUVL L 142, 2.6.2017, s. 4).

muihin lisättyä elohopeaa sisältäviin tuotteisiin joko sovelletaan sisämarkkinoille saattamista koskevaa kieltoa unionin lainsäädännön nojalla tai niitä koskevat meneillään olevat lainsäädäntöuudistukset unionin tasolla tällaisen kiellon asettamiseksi.

(6) Ehdotetuilla päätöksillä laajennettaisiin yleissopimuksen liitteen B soveltamisalaa, koska niillä otettaisiin käyttöön käytöstä luopumisen määräajat elohopeaprosesseille ja/tai lisättäisiin muita elohopeaprosesseja ja niiden käytöstä luopumisen määräaikoja ja/tai lujitettaisiin elohopeaa säänteleviä vaatimuksia asianomaisten prosessien osalta.

(7) Asetuksen (EU) 2017/852 liite III, jolla yleissopimuksen liite B saatetaan osaksi unionin lainsäädäntöä, kattaa useampia elohopeaprosesseja, ja siinä asetetaan käytöstä luopumisen määräajat kaikille asianomaisille prosesseille.

(8) On aiheellista vahvistaa osapuolten konferenssissa unionin puolesta otettava kanta, koska ehdotetuilla päätöksillä tulee hyväksyttyinä olemaan oikeusvaikutuksia, sillä osapuolten on toteutettava toimenpiteitä niiden täytäntöön panemiseksi kansallisella ja/tai alueellisella tasolla.

(9) Unioni on edistänyt osaltaan merkittävällä tavalla lisättyä elohopeaa sisältäviä tuotteita ja elohopeaprosesseja koskevien yleissopimuksen määräysten kehittämistä ja kokousten välisen ajan asiantuntijatyötä, joka käynnistettiin osapuolten konferenssin kolmannessa kokouksessa hyväksytyllä päätöksellä MC-3/1[20] ja johon ehdotetut päätökset perustuvat.

(10) Unionin olisi tuettava sellaisten päätösten hyväksymistä yleissopimuksen osapuolten konferenssissa, joilla mahdollistetaan unionin lainsäädännön ja yleissopimuksen välisten erojen kaventaminen ja joilla pyritään laajentamaan yleissopimuksen soveltamisalaa lisättyä elohopeaa sisältäviin tuotteisiin, joiden saattaminen unionin markkinoille on jo kielletty tai joita koskevat meneillään olevat lainsäädäntöuudistukset samankaltaisen kiellon asettamiseksi unionin tasolla, yhdenmukaisesti unionin tavoitteen kanssa, joka on elohopean ja elohopeayhdisteiden käytöstä luopuminen aina, kun se on toteutettavissa.

(11) Unionin olisi tuettava myös sellaisten päätösten hyväksymistä yleissopimuksen osapuolten konferenssissa, joilla mahdollistetaan unionin lainsäädännön ja yleissopimuksen välisten erojen kaventaminen varmistamalla, että elohopeaprosesseihin, joita jo säännellään asetuksella (EU) 2017/852, sovelletaan tiettyjä käytöstä luopumisen määräaikoja tai tiukempia elohopean käyttöä sääntteleviä vaatimuksia,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Yleissopimuksen osapuolten konferenssin neljännessä kokouksessa unionin puolesta otettava kanta on seuraava: tuetaan i) niiden päätösten hyväksymistä, joilla muutetaan yleissopimuksen liitteitä A ja B, jotta voidaan kaventaa unionin lainsäädännön ja

---

[19] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/852, annettu 17 päivänä toukokuuta 2017, elohopeasta ja asetuksen (EY) N:o 1102/2008 kumoamisesta (EUVL L 137, 24.5.2017, s. 1).

[20] *Liitteiden A ja B uudelleentarkastelua* koskeva päätös MC-3/1, UNEP/MC/COP3/Dec. 1, saatavilla osoitteessa http://www.mercuryconvention.org/Meetings/COP3/Decisions/tabid/8654/language/en-US/Default.aspx£

yleissopimuksen välisiä eroja, ja ii) niiden päätösten hyväksymistä, joilla muutetaan liitettä A, jotta voidaan ottaa käyttöön maailmanlaajuinen valmistus- ja kauppakielto lisättyä elohopeaa sisältäville tuotteille, joiden saattaminen unionin markkinoille on jo kielletty tai kielletään pian, ja jotta voidaan vahvistaa käytöstä luopumisen määräaikoja tai tiukempia vaatimuksia elohopeaprosesseille.

2 artikla

Unionin edustajat voivat jäsenvaltioita kuullen sopia 1 artiklassa tarkoitetun kannan tarkentamisesta yleissopimuksen osapuolten konferenssin neljännessä kokouksessa tapahtuvan kehityksen valossa paikalla tapahtuvien koordinointikokousten aikana ilman neuvoston uutta päätöstä.

3 artikla

Tämä päätös on osoitettu komissiolle.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja